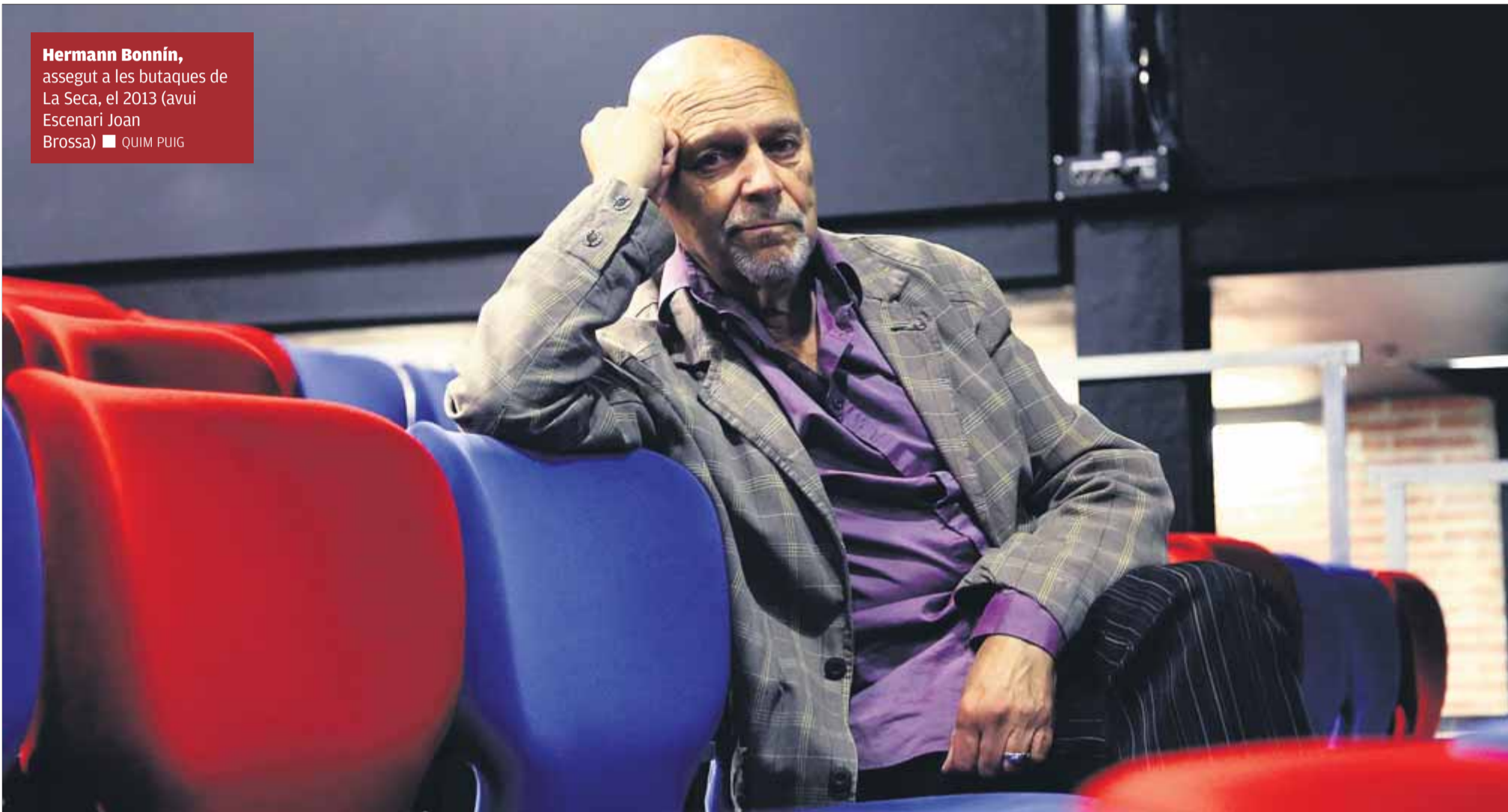

Cultura i Espectacles

Mor Hermann Bonnín, revitalitzador del teatre des de la transició

Hermann Bonnín,
assegut a les butaques de
La Seca, el 2013 (avui
Escenari Joan
Brossa) ■ QUIM PUIG

Mutis 'discret' de Bor

El sector aplaudeix en silenci el comiat d'Hermann Bonnín, entusiasta de Brossa i modernitzador des de l'Institut del Teatre del teatre català en la Transició

Jordi Bordes
BARCELONA

Galant, li agradava avançar-se a l'interlocutor posant en vàlua el seu treball a l'escena. D'ulls petits i murrís, sentia la fiblada de l'emoció per cada proposta, fos com fos. Ahir la seva filla, Nausicaa Bonnín, va anunciar, per les xarxes socials, "el seu mutis discret": «Escolteu aquest silenci», deia el seu estimat Joan Brossa.

Com a director de La Seca, el 2013, l'Hermann va reconèixer que el talent

jove l'atreia: "Perquè sento el seu desassossec, no perquè enyori el passat." Ha estat un entusiasta que ha disfrutat molt de la vida i que dilluns va morir després d'una malaltia que, com Josep Maria Benet i Jornet, l'havia anat apagant i desconnectant de la societat. Sí que va tenir temps d'agrair el, possiblement, darrer reconeixement quan, a principis d'any, se li va informar que se'l reconeixia amb el premi Pérez de Olaguer als Premis de la Crítica.

Home savi, va rebre l'encàrrec de treure la pols

a l'Institut del Teatre (IT). El va dirigir del 1971 al 1981. Bonnín va explicar en una conferència sobre el teatre independent, organitzada per l'Institut del Teatre el 2016, que ell es va enamorar del teatre al mercat del Born, quan acompanyava el pare a la parada. Va intuir que el regateig amb els clients, els colors i les olors del mercat havien de tenir una transició al teatre. I s'hi va tirar de cap. Va entrar a l'Institut del Teatre i es va adonar que aquell academicisme no connectava amb el carrer. El seu repte, com a

director, va ser aconseguir prejubilar mestres de la declamació per introduir-hi artistes que coincidien amb el compromís social i polític del carrer. Els canvis eren evidents: si Guillermo Díaz-Plaja no havia potenciat el català a l'Institut del Teatre durant els seus 30 anys de direcció, ara el teatre tornava a la normalitat, amb l'aparició de companyies independents, com ara Els Joglars, Comediants, Teatre Lliure i Dagoll Dagom. Col·laboradors d'aquella època li agraiïen la seva labor, com ara l'escriptor Jordi Coca

(que també va ser director de l'IT durant uns anys). Toni Casares, director de la Sala Beckett, el recordava sempre escoltant i sent mesurat en les opinions en les reunions de les sales alternatives, als anys noranta.

Els actors ja s'havien fet seu el batec del carrer i van emprendre aventures com ara el primer Grec (1976), impulsat pels artistes i d'una militància evident. El 1981, Bonnín va rebre l'encàrrec de dirigir el Centre Dramàtic de la Generalitat, una institució que pretenia protegir i

liderar l'autoria catalana clàssica i contemporània i també interpretar clàssics en català. Bonnín hi va treballar fins al 1988.

Bonnín, que el 2013 va rebre un dels Premis Nacionals de Cultura, va confessar que els seus tres Reis de l'Orient eren Palau i Fabre, Joan Brossa i Joan Maragall. Amb el mag Haussou, precisament, va decidir obrir una petita sala per a arts parateatral que reivindicés Brossa, tot i que el pintor, dramaturg i membre de Dau al Set provés de desvincular-se'n, probablement per

L'APUNT

Essencial com el menjar

Xavier Castellón

nnín

pudor. L'Espai Brossa va funcionar del 1997 al 2011, moment en què van assumir el repte de capacitar una fàbrica de creació de la ciutat: La Seca. A partir de llavors, van duplicar programació, ja que a La Seca tenien dues sales: la Joan Brossa i la Palau i Fabre. De Joan Maragall, potser es pot destacar l'adaptació a la Sala Gran del TNC que el director i actor va fer d'*El comte Arnau*. La sortida de Bonnín com a cogestor de La Seca va coincidir en un moment en què, per fi, la Fundació Joan Brossa va aconseguir un espai per reivindicar-lo.

La preocupació per la reivindicació del sector va comportar la creació de

l'Associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya, el 1981. Hermann Bonnín va recollir el relleu de Joan Miralles, Jordi Serrat, Joan Borràs, Francesc Lucchetti i Jaume Comas durant el període comprès entre el 1997 i el 2004.

Actor, i director

Paral·lelament a la seva vida de gestor cultural, ell sempre va voler estar ben actiu tant com a actor com a director, tant al teatre com a la pantalla. El persuadia contínuament. Tant és així, va recordar ahir el director del Temporada Alta, Salvador Sanyer, que ell i la Sabine as-

Considerat com a pare del teatre d'avui, tant atenia els autors clàssics com els emergents

sistien cada any al cap de setmana dels programadors. I que, el seu darrer muntatge, quan tenia prop de 80 anys, encara provava nous recursos, "en comptes de fiar-se de les eines que ja dominava".

El 2017 va estrenar *Diümenge*, de Joan Brossa, i havia sovintejat Palau i Fabre (*Don Joan*, 2008) i Joan Maragall (*El comte Arnau*) amb les posades en escena de Hausson i altres autors com ara Labiche (*La meva Ismènia*, 2013) i Alexandre Dumas (*La dama de les camèlies*, 2014), sovint al Brossa.

Va rebre, també, el premi ADB a la millor trajectòria artística (1981), el Premi Nacional de cinematografia i vídeo pel curt *Refugiats i fugitius* (1994) i el Premi Ciutat de Barcelona en l'apartat de teatre (2003). Des del 2011 és membre numerari de l'Acadèmia de Belles Arts de Sant Jordi i el 2019 va ser nomenat acadèmic d'honor de l'Acadèmia del Cinema Català. ■

Dimarts passat, el govern va declarar la cultura un bé essencial. Aquest tipus de declaracions sovint aixequen suspicàcies: belles paraules que no saps molt bé en què es concreten quan ensopeguen amb la dura realitat. La consellera de Cultura, Àngels Ponsa, diu que no serà "un brindis al sol" i que aquesta és una declaració "amb contingut". A falta d'una llei de la cul-

tura –"L'única pota de l'estat del benestar que no té una llei que l'empari"–, la seva declaració com a bé essencial servirà per anar definint "un marc normatiu dels drets culturals de la ciutadania". I si es tornen a tancar comerços per la pandèmia, podran obrir tant els de queviures com les llibreries, perquè "serà tan essencial comprar un quilo de plàtans com un llibre".

Naomi Kawase tanca una bona secció competitiva del Festival de Sant Sebastià amb 'True mothers'

L'afecte matern que salva el món

Bernat Salvà
SANT SEBASTIÀ

Naomi Kawase (Nara, Japó, 1969) va ser la cineasta més jove a guanyar el premi a la millor *opera prima* del Festival de Canes amb *Suzaku* (2007), i des de llavors no ha deixat de freqüentar els grans festivals amb els seus films: *El bosque de luto* (premi del jurat de Canes), *Genpin*, *Aigües tranquil·les*, *Una pastisseria a Tòquio*, *Visión...* *True mothers* estava seleccionada per a Canes (una més) i ha estat una de les més aplaudides en aquesta edició del Festival de Sant Sebastià, molt beneficiada per la suspensió del certamen francès.

La maternitat, un tema recurrent en la seva obra, és el tema central de *True mothers*: adapta una novel·la que retrata la mare adoptiva i la mare biològica d'un nen adoptat. Des del Japó, en roda de premsa virtual, la cineasta va explicar per què sovint parla de maternitat: "El meu interès es deu al fet que provinc d'una illa del sud del Japó, Amami Oshima, i tenia un oncle allà que sempre deia que l'únic que pot salvar el món és l'afecte matern. La frase em va impressionar. Aquesta relació entre l'harmonia i la pau a què es pot arribar al món i l'afecte matern és el que fa que a les meves pel·lícules torni al tema de la maternitat."

La pel·lícula adapta una novel·la de Mizuki Tsujimura publicada el 2015 que toca temes que li resulten propers: "El que em va agradar de la novel·la és

Naomi Kawase saluda des del Japó al final de la roda de premsa virtual ■ SSIFF

que adoptava la mirada del nen adoptat. Jo mateixa soc filla adoptiva, i d'alguna manera em semblava una experiència comuna al que jo havia viscut. Criar un fill no és finalment una qüestió de mitjans econòmics ni de lligams sanguinis, sinó que a base de convivència i afecte es pot formar una relació materno-filial." Destaca que el nen protagonista, Asato, "desprèn una lluminositat que d'alguna manera aconseguix fins i tot unir la mare adoptiva i la biològica".

Projecte amb Miñarro

El cinema és un llenguatge comú que pot unir sensibilitats de dos extrems del món, i ahir, des del Japó, Naomi Kawase va citar

aquesta illa remota dels seus avantpassats, Amami Oshima, i va acabar parlant del productor català Lluís Miñarro. "El vaig conèixer en el Festival de Sant Sebastià, va coproduir *Aigües tranquil·les* i des de llavors mantenim una estreta relació. En el festival que jo porto, a Nara, hem fet una secció que es diu Catalan Focus per promoure el cinema i la cultura catalana. En aquesta edició a més de gastronomia vam projectar sis pel·lícules catalanes dirigides per dones. La idea era que vingués, però amb la pandèmia no ha pogut. L'anypassat, a l'illa d'Amami Oshima, sí que va poder venir una setmana, i és on vam concretar fer una altra pel·lícula junts."

El festival va tancar la secció competitiva amb *Wuhai*, un film xinès amb menys personalitat i sensibilitat dirigit per Zhou Ziyang, que denuncia la corrupció, el materialisme i l'amoralitat de la Xina contemporània.

'Sorogoyen'

Fora de competició, la secció oficial va incloure la sèrie de Movistar+ *Antidisturbios*, sobre la qual més val no tenir prejudicis: Rodrigo Sorogoyen (*El reino*, *Que Dios nos perdone*, *Mare*) demostra el seu enorme talent en el terreny del thriller policíac ficant-se a la furgoneta d'una unitat d'antivalots i mostrant, enmig de la tensió constant, que no tot és blanc o negre. ■